

Oponentský posudek disertační práce

Renata Landgráfová, *Topic-Focus Articulation in Biographical Inscriptions and Letters of the Middle Kingdom (Dynasties 11-12)*. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Český egyptologický ústav, Historické vědy – egyptologie, 2007, s. IV + 376 (v tomto výtisku však IV + 1-290 + 152-234 + 374-376). Vedoucí práce Prof.PhDr.Ladislav Bareš, CSc.

Egyptoložka a lingvistka Renata Landgráfová je autorkou disertační práce „*Aktuální členění v životopisných textech a dopisech Střední říše (11. a 12. dynastie)*“. Toto téma je v egyptologii zcela ojedinělé a nepochybně velmi perspektivní.

První část práce je textová a obsahuje deset kapitol (s. 1-117) a bibliografii, v níž jsou zahrnuty veškeré zásadní práce týkající se životopisů a dopisů Střední říše, včetně relevantních lingvistických pojednání (s. 118-139). Úloha a systém aktuálního členění v klasické egyptštině, jak se jimi podrobně zabývá autorka, nebyly dosud zpracovány. Daří se jí přitom odhalit nové aspekty celého slovesného systému klasické egyptštiny, s nímž se v minulosti důsledně „potýkali“ Gunn (zde bych určitě ocitoval jeho průkopnické *Studies in Egyptian Syntax*, Paris 1924), Gardiner a Polotsky. Na ně potom navazují Collier, Eyre, Frandsen, Grollová, Junge, Loprieno, Reintges, Schenkel a další. Po zásluze k nim nyní u nás patří i Renata Landgráfová, která zde na tomto poli měla jediného vzdáleného předchůdce, a to přímo zakladatele české egyptologie Františka Lexu, i když výsledky jeho bádání v této oblasti nebyly odbornou veřejností přijaty (jeho studie v časopisech *Philologica* a *Archiv orientální*). A pak ovšem i arabistu a lingvistu Karla Petráčka, který na této fakultě měl počátkem 70. let minulého století poutavé přednášky s názvem „Egyptština, hamitosemitské jazyky a srovnávací jazykověda“ a výsledky svého bádání průběžně uveřejňoval v domácích i zahraničních periodikách, jež potom vyústily v monografii *Altägyptisch, Hamitosemitisch und ihre Beziehungen zu einigen Sprachfamilien in Afrika und Asien. Vergleichende Studien*, Praha 1988).

Aniž bych opakoval autorčiny zásadní (a objevné) závěry týkající se slovesných forem, topikalizace a fokalizace v konfrontaci s poznáním obecné lingvistiky (s. 111-117), chci vyzdvihnout skutečnost, jak se k nim pracovala. A tu dokumentuje druhá část práce, kterou představuje obsáhlý korpus biografických nápisů a dopisů Střední říše (s. 140 až zřejmě 373). Životopisy jsou uspořádány podle lokalit (Abydos, č. 1-30; Asuán, č. 31-33; Bení Hasan, č. 34-36; Gabalén, č. 37-39; Théby, č. 40-54; ostatní lokality, č. 55-61; neznámé lokality, č. 62-68). Rukopis ovšem končí stranou 290, takže tu čteme texty po číslo 66 (včetně). Pak se opakují strany 152-234.

Všechny texty jsou uvedeny v transliteraci a překladu. Zásluhou autorky jsou zde poprvé souborně uvedeny biografické nápisy Střední říše, které jsou zaznamenány hieroglyfickým písmem v klasické egyptštině a představují důležitý pramen pro poznání a pochopení této významné epochy egyptských dějin. Překlady (mnohdy obtížných) textů jsou adekvátní a prokazují autorčinu dobrou znalost klasické egyptštiny. V některých případech jsou tyto texty přeloženy vůbec poprvé.

Druhá část korpusu má být na stranách 294-373, které v tomto exempláři chybí. Jedná se o všechny zásadní dopisy, které přitahují pozornost egyptologů dlouhá léta (například Hekanachtovy dopisy, papyrus Reisner II, Illáhúnské papyry). Nepochybuji o tom, že i tyto

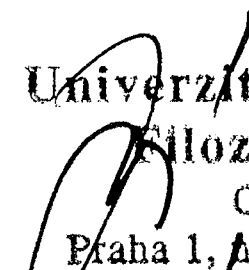
texty jsou vzorně přepsány a přeloženy. Na konci je ještě uveden užitečný seznam životopisných textů podle lokace (s. 374-376). Na poslední (nečíslované) straně je připojen krátký abstrakt v angličtině a češtině.

Na závěr bych chtěl uvést, že předložená disertační práce je vědecky velice přínosná, když umožňuje nové pohledy na dějiny a mentalitu lidí žijících v zemi na Nilu před 4000 lety. Jedinečné je propojení egyptologie a obecné jazykovědy, které obohacuje oba obory.

Jsem přesvědčen, že autorka splnila v plné míře požadavky pro udělení doktorského titulu. Doporučuji, aby její kvalitní rigorosní práce byla přijata k obhajovacímu řízení.

Praha, 30. 12. 2007

Prof. PhDr. Břetislav Vachala, CSc.
Český egyptologický ústav FF UK

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Oddělení vědy
Praha 1, nám. J. Palacha, 116 38